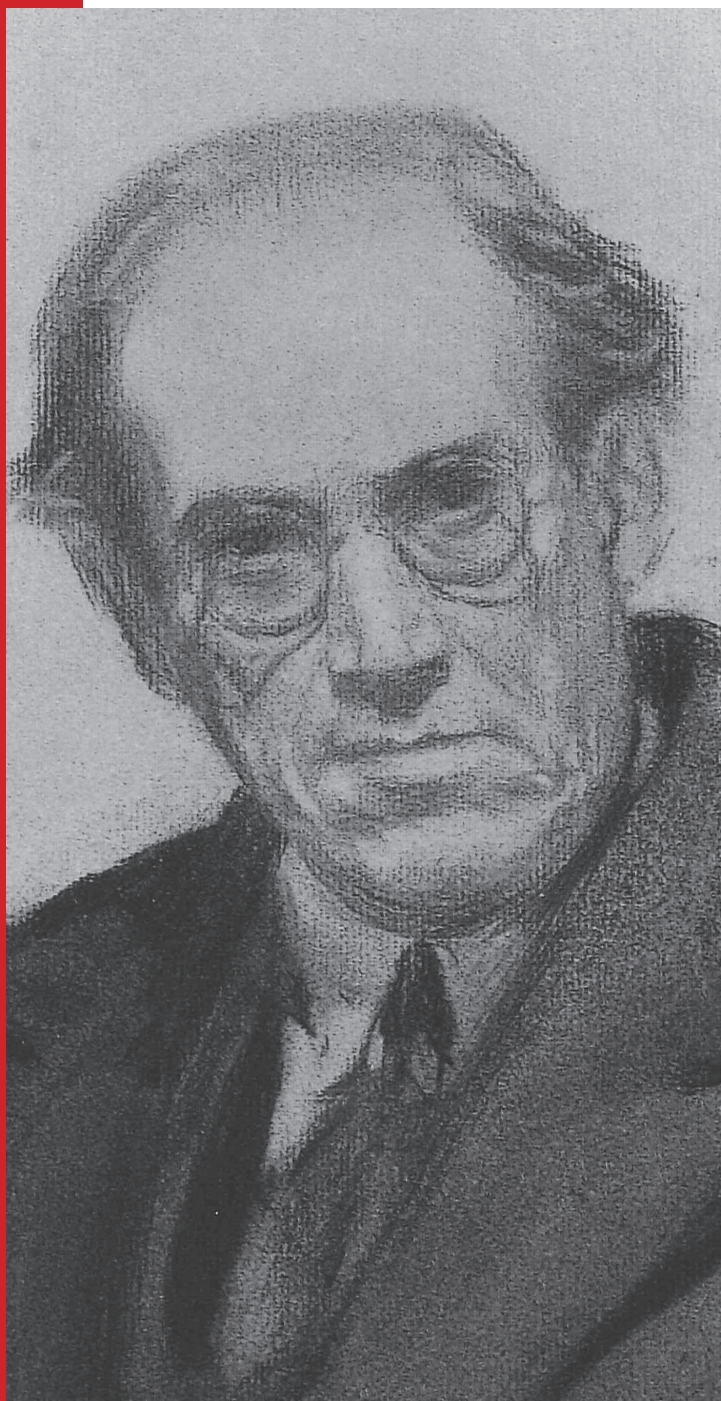

2017 AURORA
PRUDENCI
ANY BERTRANA

(Imatges de la portada)

Retrat de Prudenci Bertrana (possible autoretrat).
Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 251.554

Retrat d'Aurora Bertrana. Prudenci Bertrana. Imatge extreta del llibre *Memòries fins al 1936*.

PRESENTACIÓ

Més enllà de la seva vinculació familiar, Prudenci Bertrana i Compte (Tordera, 1867 — Barcelona, 1941) i la seva filla Aurora Bertrana i Salazar (Girona, 1892 — Berga, 1974) reflecteixen, de manera complementària, un enorme ventall d'aspectes de la cultura i la literatura catalanes del segle xx. El modernisme, la genuïnitat de la vida rural contraposada a l'ofec de la ciutat, la profusió de vocabulari extret de la parla viva i convertit en material literari, el binomi pintura-literatura, en Prudenci Bertrana; el cosmopolitisme, la literatura de viatges, la ruptura amb els motlles de gènere, el binomi música-literatura, en Aurora Bertrana són només alguns dels aspectes que la commemoració del cent-cinquantè aniversari del naixement del primer i el cent-vint-i-cinquè de la segona ens han de permetre explorar i aprofundir durant aquest Any Bertrana.

L'objectiu principal d'aquesta commemoració, en sintonia amb els objectius que constitueixen la raó de ser de la Institució de les Lletres Catalanes, és fer conèixer més i millor l'obra tant de Prudenci com d'Aurora Bertrana. Aquest objectiu guiarà totes i cadascuna de les actuacions que es realitzin durant l'Any Bertrana.

No hem d'oblidar que Prudenci Bertrana és a bastament conegut com a autor de *Josafat* (1906), una de les obres que ha gaudit de més reedicions en català durant el segle xx i que compta amb traduccions a l'alemany, a l'italià, al castellà, a l'occità, al francès i, properament, a l'anglès. Però la popularitat d'aquesta obra sovint ha fet ombra a la resta de la seva prolífica producció: nou novel·les, un centenar llarg de contes, deu obres de teatre (gairebé totes estrenades en vida i que el van fer mereixedor d'un reconegut prestigi com a dramaturg) i centenars d'articles publicats durant gairebé mig se-

gle constitueixen un llegat literari de dimensions colossals, bona part del qual resta encara desconegut pel gran públic.

Aurora Bertrana, al seu torn, va escriure en català, en castellà i en francès i és autora de set novel·les publicades, dos reculls de prosa de viatges (a la Polinèsia Francesa i al Marroc), dos volums de *Memòries* i diversos llibres de relats breus. Una part important de la seva producció, però, avui està fora del circuit comercial i algunes de les seves obres no ha arribat a conèixer ni tan sols una primera edició. És per això que ha de constituir un dels objectius d'aquesta commemoració promoure l'estudi i l'edició dels manuscrits inèdits d'Aurora Bertrana que es troben al Fons Bertrana de la Universitat de Girona.

Tots els agents que participarem activament en aquest Any Bertrana desitgem vivament que aquesta commemoració esdevingui un pretext per fer descobrir, a tots aquells lectors que no s'hi havien atansat, encara, l'obra de Prudenci i d'Aurora Bertrana; i a tots aquells que ja n'eren lectors, esperem fer-los-la redescobrir sota una llum nova.

Oriol Ponsatí-Murlà Laura Borràs i Castanyer
Comissari Any Bertrana Directora de la Institució de les Lletres Catalanes

PRUDENCI BERTRANA

*Autoretrat de Prudenci Bertrana (1905-1906). Fons d'Art de la Diputació de Girona
Museu d'Art de Girona, n. reg. 251.724*

PRUDENCI BERTRANA I COMPTE (TORDESA, 1867, BARCELONA, 1941)

Va estudiar el batxillerat a Girona i un curs d'enginyeria industrial a Barcelona, on es va instal·lar definitivament el 1911 i on va dirigir *L'Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gràcia*. Va exercir de periodista i de professor de pintura. També va col·laborar a *El Poble Català*, *La Publicitat*, *Revista de Catalunya* i *La Veu de Catalunya*.

Literàriament es va desmarcar de les modes de l'època. És conegut sobretot per la novel·la *Josafat* (1906), que no ha deixat de reeditar-se en català durant més de cent anys i que ha estat traduïda a l'alemany, a l'italià, a l'occità, al castellà, al francès i a l'anglès, i pel recull *Proses bàrbares* (1911). També va publicar els seus primers contes l'any 1898, alguns dels quals han estat considerats dels millors que s'han escrit en català.

La producció contística de Bertrana té tres motius principals: el paisatge, els personatges rurals i els animals. La seva obra novel·lística, estructurada des d'una observació minuciosa i detallada del món, parteix de l'experiència de la pròpia vida com a home i escriptor. És, però, en la trilogia *Entre la terra i els núvols* —integrada per *L'hereu* (1931), *El vagabund* (1933) i *L'impenitent* (1948)— on es reflecteix més el pòsit autobiogràfic, lligat a les frustracions personals, la més dolorosa de les quals és la mort de tres dels seus quatre fills.

A partir del 1968, per subscripció popular, es va organitzar a Girona el lliurament del Premi de novel·la Prudenci Bertrana, que s'ha convertit en un dels més prestigiosos del gènere.

L'any 1965 va aparèixer a Editorial Selecta un volum amb les seves *Obres completes*. L'any 2013, Edicions de la Ela Geminada va emprendre la recuperació de la narrativa completa de Prudenci Bertrana, en un projecte 2013-2017, la "Biblioteca Prudenci Bertrana", format per 10 volums que abasten totes les novel·les (entre elles la inèdita *Violeta*) i tota la narrativa breu de l'autor.

OBRES DE PRUDENCI BERTRANA

NOVEL·LA

Josafat. Palafrugell: Joanola i Ribas, 1906 / Barcelona: Imp. L'Avenç Gràfic, 1923 / Barcelona: Edicions 62, 1971 / Barcelona: Barcanova, 1990 / Girona: UdG, 2012 / Girona: Edicions de la Ela Geminada, 2014 (cur. Xavier Pla).

Nàufrags. Barcelona: E. Domenech, 1907 / Barcelona: Proa, 1930 / Barcelona: Edicions 62, 1986 / Girona: Ela Geminada, 2015 (cur. Oriol Ponsatí-Murlà).

L'illa perduda. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1920; Barcelona: Pòrtic, 1988.

Jo! Memòries d'un metge filòsof. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1925 / Barcelona: Edicions 62, 1978 / Girona: Ela Geminada, 2015 (cur. Guillem Molla; introducció de Víctor Pérez).

Tieta Claudina. Barcelona: Mentora, 1929 / Girona: Ela Geminada, 2015 [cur. August Rafanell].

L'Hereu. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1931; Barcelona: Selecta, 1947; Barcelona: Edicions 62, 1990; Girona: Ela Geminada, 2016.

El vagabund. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1933; Barcelona: Selecta, 1965; Barcelona: Planeta, 1988; Girona: Ela Geminada, 2017.

L'impenitent. 1939. Barcelona: Dalmau i Jover, 1948; Barcelona: Destino, 1988.

Violeta. Girona: Ela Geminada, 2013.

NARRATIVA BREU

Tard! Mataró: Imp. F. Horta, 1903.

Crisàlides. Barcelona: l'Avenç, 1907.

Proses bàrbares. Barcelona: Societat Catalana d'Edicions, 1911; Barcelona: Bruguera, 1984.

La lloca vidua i altres narracions. Barcelona: Societat Catalana d'Edicions, 1915.

Els Herois. Barcelona: Editorial Catalana, 1920.

La Bassa roja: una aventura en l'estepa. Barcelona: Imp. l'Avenç Gràfic, 1923.

El meu amic Pellini i altres contes. Barcelona: Editorial Catalana, 1923.

L'òrgue del diputat. Barcelona: Imp. l'Avenç Gràfic, 1924.
El desig de pecar. Barcelona: Imp. L'Avenç Gràfic, 1924. Barcelona: Edicions 62, 1988.
Una nit de nuvis al bosc. Barcelona: 1924.
L'Ós benemèrit i altres bèsties. Barcelona: Edicions Enllà, 1932; Barcelona: Lumen, 1980.
Contes. Barcelona: Edicions 62, 1981.
Bestiaris. Barcelona: Edicions 62, 1990.
Tots els contes. Girona: Edicions de la Ela Geminada, 2016.

TEATRE

Josep II rei: drama en 2 actes.
Els atropellats: comèdia en tres actes. 1918; Barcelona: El nostre teatre, 1935.
¡Enyorada solitud!: comèdia en dos actes. Barcelona: Impr. Ràfols., 1918.
Les ales d'Ernestina: drama en tres actes. *La Novel·la Teatral Catalana* (Barcelona), núm. 47, 1921.
La dona neta: comèdia en tres actes. Barcelona: R. Durán Alsina, 1924.
El comiat de Teresa: comèdia en tres actes. Barcelona: Llibreria Verdaguer, 1932.
El fantasma de Montcorb: comèdia en tres actes. Barcelona: Llibreria Millà, 1933.
Els aprensius: farsa en un acte; Josep II, rei. Barcelona: Llibreria Millà, 1934.

ASSAIG

La locura de Álvarez de Castro [amb Diego Ruiz]. Girona: Impremta Dalmau, 1910.
En Rossinyol que jo he tractat. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Publicació de l'Institut del Teatre, núm. 15, 1937.

TRADUCCIONS REALITZADES PER L'AUTOR

DOVSTOJEVSKIJ, F'odor M: *El somni de l'oncle*. Badalona: Proa, 1928.

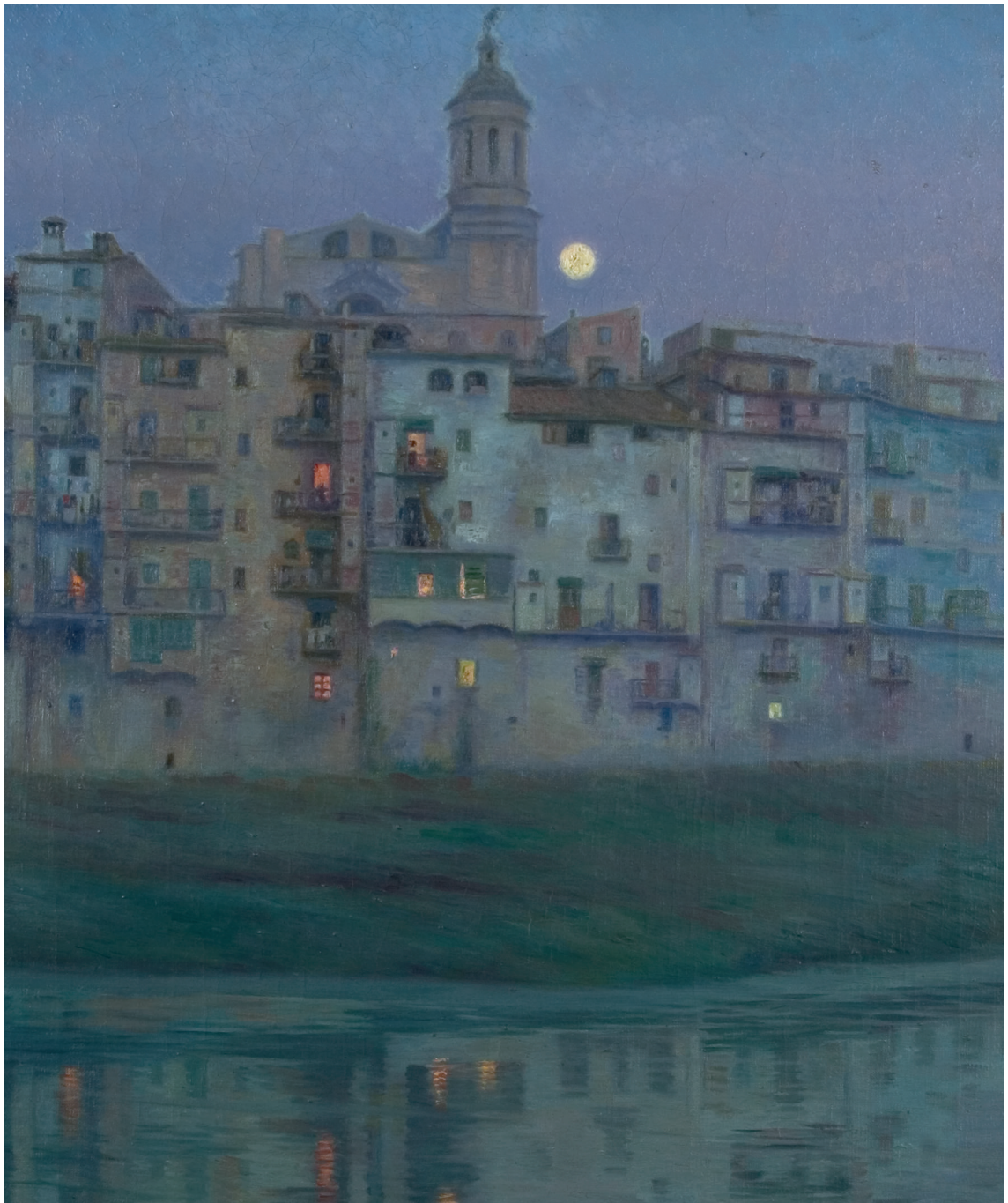
OBRES COMPLETES

P. Bertrana. *Obres completes*. Barcelona: Selecta, 1965.

TRADUCCIONS DE *JOSAFAT* EN ALTRES LENGÜES

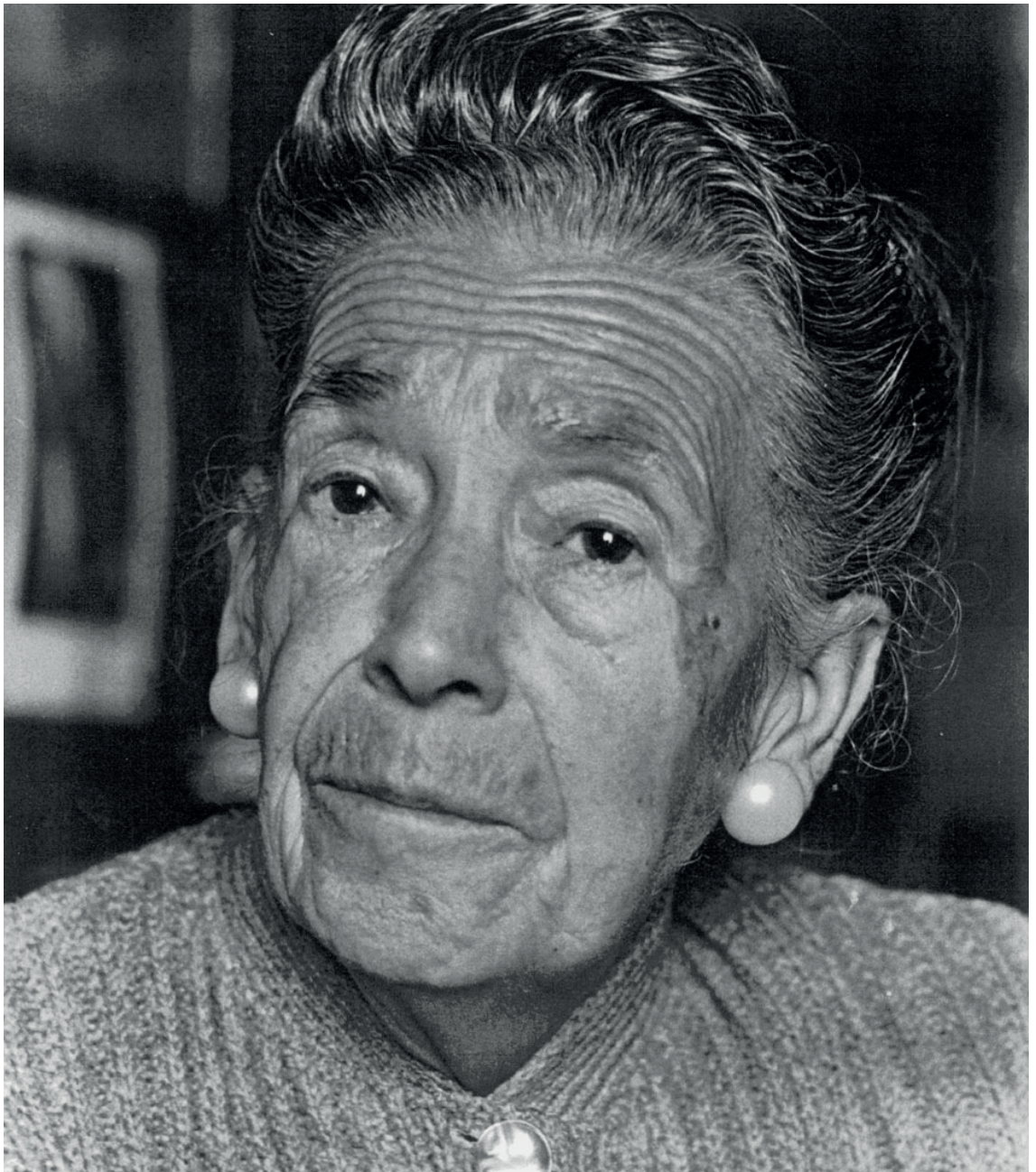
Alemanya (Georg Müller Verlag, 1918), italià (Milà: Alpes, Casa Editrice, 1927), castellà (Buenos Aires: Poseidón, 1943; Mèxic, 1949), aranès (Lleida: Pagès, 2011), francès (París: Éditions de l'Harmattan, 2016), anglès (Londres: Francis Boutle Publishers, 2017).

[Font: AELC, amb algunes modificacions]

Nit de lluna a Girona, de Prudenci Bertrana, 1917.
Fons d'Art de la Diputació de Girona. Museu d'Art de Girona, n. reg. 250.242

AURORA BERTRANA

Fotografia d'Aurora Bertrana a principis dels anys setanta.
©Toni Vidal, VEGAP, Barcelona. 2016

AURORA BERTRANA I SALAZAR (GIRONA, 1892 - BERGA, 1974)

Aurora Bertrana i Salazar va néixer el 29 d'octubre de 1892 a Girona. Tot i la seva inclinació primerenca per la literatura, la seva família la va encaminar cap als estudis musicals. Va començar a estudiar violoncel amb Tomàs Sobrequés, un reputat professor de l'època i, més tard, continua a l'Escola Municipal de Música de Barcelona. L'any 1923 viatja a Ginebra per ampliar la seva formació musical a l'Institut Dalcroze, estudis que se sufragarà amb actuacions musicals a la ràdio o als hotels suïssos.

El 1925 es casa amb un enginyer suís i, per motius de feina, el 1926 viatgen a la Polinèsia i s'instal·len a Tahití. Des d'aquest exòtic indret, Aurora Bertrana escriu reportatges que es publiquen a la revista *D'Ací i d'Allà*, i, un cop tornada a Catalunya, també el seu primer llibre, *Paradisos oceànics* (1930), obra que recull l'exotisme i els costums de la cultura maori i que va causar cert rebombori a l'època.

L'any 1930 la parella retorna a Catalunya. Bertrana continua col·laborant en setmanaris, com *La Veu de Catalunya*, *Mirador*, *Publicitat*, *L'Opinió...* i participant en tertúlies i conferències sobre les seves experiències en els Mars del Sud. També les plasmarà en la publicació de *Peikea, princesa caníbal i altres contes oceànics* (1934) i *L'illa perduda* (1935), novel·la escrita conjuntament amb el seu pare, Prudenci Bertrana.

Paral·lelament, inicia una etapa d'intensa activitat política i de lluita per la promoció dels drets de les dones. Participarà en projectes com la creació d'un Front Únic Femení Esquerrista de Catalunya, d'una Universitat Obrera Femenina o del Lyceum Club de Catalunya, associació de la qual fou la primera presidenta. El 1932 s'afilia a Esquerra Republicana i l'any següent es presenta com a candidata al Congrés de la República per Barcelona, però no aconseguí l'escó i abandonà la política.

El 1935 fa un nou viatge al Marroc interessada per conèixer la cultura del Magreb i, especialment, la situació de la dona. Les seves impressions quedaran recollides en *El Marroc sensual i fanàtic* (1936). En esclatar la Guerra Civil, torna a Barcelona i es posiciona

al costat de la República. Treballa com redactora en cap de *Companya*, revista vinculada al PSUC, i col·labora amb l'Associació d'Escriptors Catalans. A nivell personal, se separa del seu marit, qui opta per passar a la zona franquista.

El 1938 s'exilia a Suïssa, on viu amb moltes dificultats econòmiques. No retornarà a Barcelona fins a finals de la dècada dels 40. A la ciutat comtal, reprèn la seva tasca com a escriptora i publica novel·les sobre els estralls provocats per la II Guerra Mundial, com *Camins de somni* (1955), *Tres presoners* (1957) i *Entre dos silencis* (1958). Més tard, escriu la biografia del seu pare, titulada *Una vida*, i les seves memòries, *Memòries fins a 1935* (1973, Premi Crítica Serra d'Or de prosa no-ficció, 1974) i *Memòries del 1935 fins al retorn a Catalunya* (1975), publicades pòstumament. Va passar els seus últims anys a Berga, on va morir el 3 de setembre de 1974. Bertrana va ser una dona culta, independent, aventurera, que qüestionava els convencionalismes de la seva època i que va viure més enllà dels paràmetres socialment establerts.

La Biblioteca de la Universitat de Girona conserva el Fons Prudenci i Aurora Bertrana, que es pot consultar al Repositori de Fons Especials de la Universitat de Girona i a la Memòria Digital de Catalunya.

Fotografia d'Aurora Bertrana durant la seva estada a Papeete (Polinèsia), vers 1928.

OBRES D'AURORA BERTRANA

NOVEL·LA

Edelweis. Barcelona: Mediterrània, Col. La novel·la femenina 1, 1937.

Tres presoners. Barcelona: Albertí, Nova Col·lecció lletres 26, 1957; Barcelona: Club Editor, 2007.

Entre dos silencis. Barcelona: Aymà, Col. El club dels novel·listes 10, 1958 (Barcelona: Club Editor, Col. Club dels novel·listes 10, 1988 i 2006).

Ariatea. Barcelona: Albertí, Nova Col·lecció lletres 59, 1959.

Fracàs. Barcelona: Alfaguara, Col. La Novel·la Popular 3, 1966.

Vent de grup. Barcelona: Alfaguara, Col. Ara i ací 4, 1967.

La ciutat dels joves. Barcelona: Pòrtic, Col. Llibre de Butxaca 41, 1971.

PROSA

Paradisos oceànics. Barcelona: Proa, Col. Biblioteca rodamón, 1930 (Barcelona: Edicions de l'Eixample, Col. Espai de dones - Clàssiques 11 [introducció de Catalina Bonnín]) (Barcelona: La Sal, 1988 [introducció de M. Aurèlia Capmany] facsímil de l'edició de 1930) .

El Marroc sensual i fanàtic. Barcelona: Mediterrània, 1936 (Barcelona: Edicions de l'Eixample, Col. Espai de dones - Clàssiques 3, 1991 [amb pròleg de Maria-Antònia Oliver]) (Barcelona: Columna, Col. De viatge, 2000 [pròleg de Maria-Antonia Oliver]).

Memòries fins a 1935. Barcelona: Pòrtic, Col. Memòries 12, 1973.

Memòries del 1935 fins al retorn a Catalunya. Barcelona: Pòrtic, Col. Memòries 16, 1975.

Memòries fins al 1935 i Memòries. Del 1935 fins al retorn a Catalunya. Girona: Diputació de Girona, 2013.

NARRATIVA BREU

Peikea, princesa caníbal i altres contes oceànics. Barcelona: Imp. La Ibèrica - C. Gisbert, 1934 (Alella: Pleniluni, Col. Butxaca Pleniluni 2, 1980) (Barcelona: Lumen, Col. Sis Joans 12, 1991).

L'enamorada del silenci, dins VVAA: *Tots els contes del premi Condal*. Barcelona: Dalmau, 1963.

NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL

L'illa perduda [amb Prudenci Bertrana]. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1935 (Barcelona: Pòrtic, Col. Pòrtic Aventures, 1988).

Camins de somni. Barcelona: Albertí, 1955.

La nimfa d'argila: apunts sobre la infància fracassada d'un noi babau i sentimental. Barcelona: Albertí, Nova col·lecció lletres 47, 1959.

Oviri i sis narracions més. [pròleg de Domènec Guansé] Barcelona: Selecta, Col. Biblioteca Selecta - Proses literàries 1965.

CRÍTICA LITERÀRIA O ASSAIG

Prudenci Bertrana. Una vida. dins Prudenci Bertrana *Proses bàrbares. Els herois*. Barcelona: Vergara, Col. Isard 21, 1965.

Prudenci Bertrana en la intimitat, dins Aurora Bertrana, Osvald Cardona i Josep Iglésies: *En el centenari de Prudenci Bertrana: la vida, el llenguatge i l'àmbit geogràfic*, Barcelona: Rafael Dalmau, 1968.

TRADUCCIONS REALITZADES PER L'AUTORA

Robinsón Crusoe. De Daniel Defoe. Barcelona: Juventud, 1960.

OBRES TRADUÏDES

Islas de ensueño: tres años entre los indígenas de la Polinesia. [*Paradisos oceànics*]. Barcelona: Ediciones Populares Iberia, 1933.

Fenua Tahiti: vision de Polynésie [*Paradisos oceànics*]. Neuchâtel: Delachaux & Niestlé, 1943.

Vértigo de horizontes [*Camins de somni*]. Barcelona: Torrell de Reus, 1952.

La Isla Perdida [*L'illa perduda*]. Barcelona: Juventud, 1954.

Matinales: récit [*La nimfa d'argila*]. Neuchâtel: Editions de la Baconnière, 1964. (Trad. Antoinette de Montmollin)

Los Paraísos oceánicos: tres años entre los indígenas de la Polinesia [*Paradisos oceànics*]. Barcelona: La Tempestad, Col. Aventura 1, 2003.

OBRES INÈDITES

L'inefable Philip (novel·la). Fons Bertrana de la Universitat de Girona, mecanoscrit.

[Font: AELC, amb algunes modificacions]

ORGANITZACIÓ

Comissió de Commemoracions – Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Institució de les Lletres Catalanes – Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

ORGANISMES COL·LABORADORS

Ajuntaments

- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Berga
- Ajuntament de Girona
- Ajuntament de Tordera
- Ajuntament de Riudarenes
- Ajuntament de Sant Pere Pescador
- Ajuntament de Vilada

Institucions acadèmiques

- Institut d'Estudis Catalans
- Facultat de Lletres de la Universitat de Girona
- Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona
- Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada – Carles Fages de Climent de la UdG
- Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona
- Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona

Biblioteques i Arxius

- Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya
- Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona
- Biblioteques de Girona
- Fons Prudenci i Aurora Bertrana de la Biblioteca de la Universitat de Girona
- Fons Prudenci Bertrana de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
- Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (Ajuntament de Girona)

Museus

- Museu d'Història de Girona
- Museu d'Art de Girona

Centres culturals

- Fundació Casa de Cultura de la Diputació de Girona
- Escola d'Humanitats de Girona
- Ateneu Barcelonès

Entitats

- Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC)
- PEN Català
- Òmnium Cultural
- Amics de la Unesco – Girona
- Fundació Cultural Privada Rocamora
- Fundació Prudenci Bertrana - Premis Literaris de Girona
- Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català
- Obra Social “la Caixa”

Retrat de grup al jardí de la muralla de la Mercè de Girona.
D'esquerra a dreta: Xavier Montsalvatge, Carles Rahola, Eduard Prats,
Prudenci Bertrana, Tomàs Sobrequés, Pere Ciurana, 1907.
CRDI. Fons Carles Rahola (Autor desconegut)

EL COMISSARI

Oriol Ponsatí-Murlà. (Figueres, 1978). Professor de Filosofia de la Universitat de Girona, editor, escriptor i traductor.

Premi extraordinari de llicenciatura en Filosofia (UdG), doctor en Filosofia per la Universitat de Girona amb una tesi sobre la conversió d'Agustí d'Hipona i professor d'aquesta mateixa universitat des de 2008. Ha col·laborat com articulista amb diversos mitjans de comunicació com *El Punt*, *Revista de Girona*, *El País*, *La Vanguardia*, *Diari de Girona*, el diari *Ara* i en diversos programes culturals tant de Catalunya Ràdio com de TV3 i Canal33.

Ha traduït al català autors com Michael Nyman, Denis Diderot, Josep Palau i Fabre, Gianni Vattimo, Igor Stravinski o Italo Calvino.

El 2011 funda i des d'aleshores dirigeix Edicions de la Ela Geminada, on ha publicat més de trenta títols tant de literatura com de pensament.

El 2013 va iniciar la col·lecció “Biblioteca Prudenci Bertrana”, el projecte d'edició sobre aquest autor més ambiciós d'ençà de la publicació de les *Obres completes* d'Editorial Selecta (1965). La “Biblioteca Prudenci Bertrana” arribarà al seu terme aquest any 2017, amb l'edició dels volums novè i desè de la col·lecció. En total, entre 2013 i 2017, hauran vist la llum 3.000 pàgines editades en aquesta col·lecció, dirigida per Xavier Pla, coordinada per Oriol Ponsatí-Murlà i amb la col·laboració d'un sòlid equip de filòlegs format per Guillem Molla, August Rafanell, Agnès Prats i Marta Pasqual.

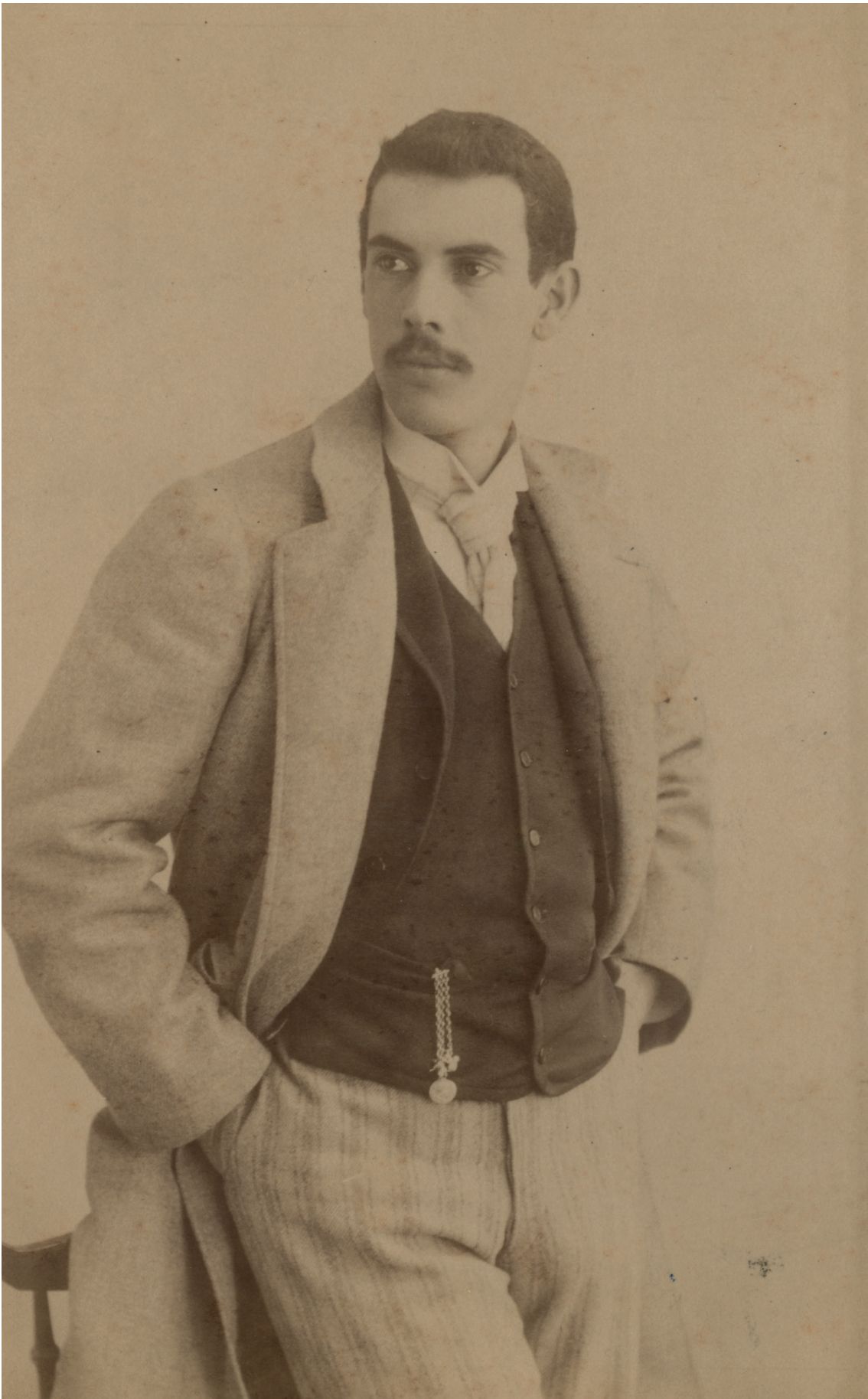
És autor d'una variada bibliografia en català, castellà, francès i italià sobre temes tant filosòfics com literaris. Entre els seus projectes de publicació immediata, destaca el llibre *De què parlem quan parlem d'ètica. Una aproximació a la filosofia moral* (Premi Humbert Torres de divulgació científica de la Diputació de Lleida; en premsa). Acaben d'aparèixer cinc monografies seves dins la col·lecció “Biblioteca Grandes Filósofos”, de RBA, simultàniament a Espanya, França i Itàlia, sobre Aristòtil, Plotí, Agustí, Pascal i Giordano Bruno i és autor del capítol “Temps i memòria en Proust: entre Bernat de Chartres i Bergson” del volum col·lectiu *Proust a Catalunya. Lectors, crítics, traductors i detractors de la Recherche* (Arcàdia, 2016).

Entre altres premis, ha guanyat el Premi Just M. Casero de novel·la curta, per l'obra *Totes les estacions de França* (Empúries, 2014, dues edicions) i el Setè Cel, de Salt, a la millor novel·la publicada l'any 2014, per la mateixa obra, l'any 2015.

Ha coordinat diversos cicles de conferències tant sobre temes literaris com filosòfics i manté una intensa activitat com a conferenciant arreu del país.

Oriol Ponsatí-Murlà durant una conferència al Fòrum de Debats de Vic (novembre del 2016)

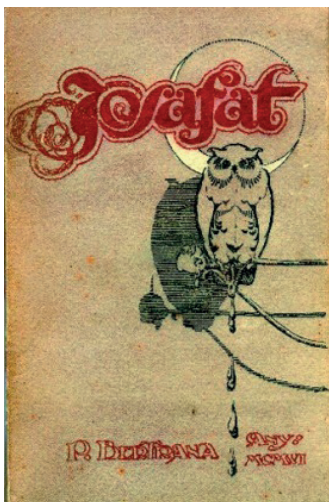

Retrat de Prudenci Bertrana als 25 anys, 1892.
Oscar le Normand. Ajuntament de Girona. CRDI

PROGRAMACIÓ

ACTES OFICIALS

- Dijous, 22 de desembre: Proclamació de Prudenci Bertrana com a fill il·lustre de la vila de Tordera.
- Divendres, 23 de desembre: Roda de premsa dels actes de l'Any Prudenci Bertrana al municipi de Tordera. Hi intervenen: Alcalde de Tordera i directora de la Institució de les Lletres Catalanes.
- Dimecres, 11 de gener: Roda de premsa de presentació de l'Any Bertrana al Museu d'Art de Girona. Intervenien: Conseller de Cultura, Alcaldessa de Girona, Comissari de l'Any Bertrana.
- Dilluns, 16 de gener: Lectura d'una declaració institucional per part del comissari de l'Any Bertrana en el ple de l'Ajuntament de Girona, instant la corporació a aprovar una moció d'adhesió de la ciutat a la commemoració nacional Any Aurora i Prudenci Bertrana.
- Dijous, 19 de gener. Acte d'inici de l'Any Bertrana a Tordera, amb l'estrena de l'espectacle escènic-musical "Més Bertrana, més!".
- Dilluns, 13 de febrer. Aprovació per part del ple de l'Ajuntament de Girona d'una moció d'adhesió de la ciutat a la commemoració nacional Any Bertrana.
- Dimecres, 1 de març: Acte institucional d'obertura de l'Any Bertrana al Palau de la Generalitat.
- Desembre (data per determinar): Acte de cloenda de l'Any Bertrana.

Primera edició de *Josafat* (1906), de P. Bertrana i de *Memòries fins a 1935*, d'A. Bertrana.

EXPOSICIONS

EXPOSICIONS DE GRAN FORMAT

—Museu d'Art de Girona. Prudenci Bertrana. Dibuix i pintura.

Exposició temporal

Inauguració: maig del 2017 (fins a octubre)

Comissària: M. Carme Clusellas

Documentalista: Cristina Ribot

Com a complement de l'exposició el Museu d'Art es proposa editar un catàleg de la mostra, acompanyat de textos de crítics i historiadors que permetin fer una revisió a fons de l'obra pictòrica de Bertrana.

—Museu d'Història de Girona. Exposició documental sobre Prudenci i Aurora Bertrana.

Sala d'exposicions. Placeta de l'Institut Vell, 1 (300 metres quadrats)

Inauguració: 29 d'octubre del 2017.

Comissaris: Blai Gasull, Glòria Granell, Xavier Pla i Neus Real

Coordinació: Oriol Ponsatí-Murlà

Direcció: Sílvia Planas

EXPOSICIONS ITINERANTS

—Doble exposició sobre Aurora i Prudenci Bertrana pensada per a biblioteques i equipaments culturals.

Producció: Institució de les Lletres Catalanes

Comissariat: Blai Gasull

Inauguració: febrer del 2017

Amb la col·laboració del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya

—Exposició itinerant *Aplech*. Models en vers i prosa. Retrats de Prudenci Bertrana

Producció: Museu d'Art de Girona – Agència Catalana de Patrimoni Cultural

Direcció i comisariat: Carme Clusellas

Inauguració: març de 2017 (fins al desembre)

PRODUCCIONS AUDIOVISUALS

DOCUMENTAL SOBRE PRUDENCI BERTRANA

Producció: Ajuntament de Tordera

Estrena: 21 d'abril, al Teatre Clavé de Tordera

ADAPTACIÓ CINEMATogrÀFICA DE LA NOVEL·LA *JOSAFAT*

Producció: Paco Poch Cinema – Mallerich Films

Direcció: Xavier Puebla

Repartiment: Es donarà a conèixer properament

Estrena (cinema i televisió): desembre del 2017

DOCUMENTAL SOBRE AURORA BERTRANA

Dins la segona temporada de la sèrie *Lady Travellers*

Emissió: Rai Storia (Itàlia)

Estrena: Dissabte, 14 de gener (21:10h)

El director de cinema Xavi Puebla firmarà la versió cinematogràfica de *Josafat*.

PRODUCCIONS ESCÈNIQUES

ESPECTACLE LITERARI-MUSICAL “MÉS BERTRANA, MÉS!”

Recorregut per la vida i l'obra de Prudenci Bertrana amb textos del mateix Bertrana i de la seva filla Aurora, temes musicals de l'època i imatges il·lustratives.

Intèrprets

Cobla Ciutat de Girona

Percussió i piano: Joan Torras

Actriu: Anna Farriol Cruells

Veu en *off*: Albert Sabater

Direcció musical: Jesús Ventura

Direcció artística: Joan Teixidó

Guió i recerca històrica i literària: Xavier Sanjuan

Producció audiovisual: M. José Aldana; Sabem.com

Recerca i assessorament musical: Músics per la cobla

Durada aproximada: 75 minuts

La conferència de Bertrana “De les belleses de la natura i el meu goig”, celebrada a l'Associació Nacionalista de Catalunya el dia 7 de desembre de l'any 1908, en ésser publicada, havia provocat l'entusiasme de Joan Maragall. El gran poeta escriví una carta a Bertrana, felicitant-lo i encoratjant-lo a continuar escrivint. “Més, més!”, deia el poeta en la seva espontània missiva a Prudenci Bertrana. Animat per aquestes paraules, el novell escriptor s'havia posat a preparar un recull de narracions que es titularia *Proses bàrbares*. No es cansava de repetir que Joan Maragall era el seu padrí literari.

Teatre Clavé de Tordera

19 de gener del 2017

Hora: 20h.

PUBLICACIONS

Serà un objectiu prioritari d'aquest comissariat incentivar la publicació d'obres de i sobre Prudenci i Aurora Bertrana durant l'any 2017. L'edició recent dels deu volums de contes i novel·les que constitueixen la narrativa completa de Prudenci Bertrana per part d'Edicions de la Ela Geminada representa indubtablement un punt de partida molt avantatjós per encarar la commemoració d'aquest escriptor. Això no obstant, queda molta obra tant de Prudenci com, sobretot, d'Aurora Bertrana per editar o reeditar. I es treballarà amb la mateixa intensitat a l'hora de promoure la redacció d'estudis sobre els dos escriptors. Els projectes editorials sobre els quals ja s'està treballant són els següents:

—Biografia d'Aurora Bertrana, a càrrec de Neus Real. Ajuntament de Girona - Servei Municipal de Publicacions (amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes). Col·lecció "Girona Biografies".

—Biografia de Prudenci Bertrana, a càrrec de Xavier Sanjuan. Institució de les Lletres Catalanes. Col·lecció "Quaderns d'homenatge".

—Club Editor rellançarà les dues novel·les de guerra d'Aurora Bertrana que ja té en catàleg (*Entre dos silencis* i *Tres presoners*) i es planteja publicar un tercer títol de l'autora.

—L'editorial AContravent ha adquirit els drets d'edició dels articles de Prudenci Bertrana apareguts l'any 1914 a *El Poble Català* sota el títol "Ideari bàrbar".

TRADUCCIONS

—Éditions L'Harmattan (París) acaba de publicar la traducció francesa de *Josafat*, a càrrec d'Anna-Maria Corredor i Gilles Groult.

—Francis Boutle Publishers (Londres) prepara per al primer semestre de 2017 la traducció de *Josafat* a l'anglès a càrrec de Peter Bush.

ALTRES

—*La Revista de Girona* dedicarà un dossier monogràfic a l'Any Bertrana en el seu número del mes de març.

CONFERÈNCIES I TAULES RODONES

DIBUIXANT BERTRANA

Organitza: Omnium Cultural (Gironès)

Amb el suport del departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona

Coordinador: Xavier Pla

Dimarts 14 de març

Presentació

-Laura Borràs, directora de la ILC

-Oriol Ponsatí, comissari de l'any Prudenci i Aurora Bertrana

-Sergi Font/Jordi Cuixart, Omnium Cultural

Conferència: Ramon Solsona, escriptor. Presentat per Xavier Pla

Dijous 16 de març

Taula rodona. Moderadora: Gemma Clarissó

-Glòria Granell, filòloga, especialista en l'obra de Prudenci Bertrana

-Jordi Falgàs, historiador de l'art, director de la Casa Masó

-Agnès Prats, filòloga, editora de Prudenci Bertrana

Dimarts 21 de març

Taula rodona. Moderador: Oriol Ponsatí

-Toni Sala, escriptor

-Xavi Puebla, director de cinema, adaptador de *Josafat*

-Miquel Martín, escriptor

Tots tres actes es faran a les 19h a l'Auditori Josep Irla de Girona

CONFERÈNCIA A LA FUNDACIÓ ROCAMORA

(Maig): Conferència de Mariàngela Vilallonga a la Fundació Rocamora sobre Aurora Bertrana i Manuel Rocamora.

La conferència anirà acompanyada d'una exposició dels materials que es conserven al Fons Bertrana de la Universitat de Girona que il·lustrin la relació entre Bertrana i Rocamora.

CICLE DE CONFERÈNCIES A GIRONA, TORDERA I BARCELONA

Des de la Institució de les Lletres Catalanes es treballa en l'elaboració d'un cicle de conferències sobre Prudenci i Aurora Bertrana que pugui tenir lloc de manera consecutiva en equipaments culturals de les ciutats de Girona, Tordera i Barcelona i, com a cicle o conferències puntuals, en altres pobles i ciutats de Catalunya.

CONGRÉS ACADÈMIC

Durant el mes de desembre de 2017 tindrà lloc un doble congrés Prudenci i Aurora Bertrana a l'Institut d'Estudis Catalans. El congrés serà coorganitzat pel Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut d'Estudis Catalans. La direcció acadèmica anirà a càrrec dels professors Xavier Pla i Mariàngela Vilallonga.

Claustre de l'Institut d'Estudis Catalans. Foto: IEC

ANY BERTRANA A LES BIBLIOTEQUES

CLUBS DE LECTURA

El Centre de Préstecs i Serveis Especials (CePSE) del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya ja disposa de diversos lots de llibres tant de Prudenci com d'Aurora Bertrana per oferir als clubs de lectura de biblioteques d'arreu del país.

Des del Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona s'ha ofert a les biblioteques la possibilitat de fer clubs de lectura sobre Prudenci i Aurora Bertrana amb l'assessorament d'experts externs per acompanyar i documentar la sessió. De moment, ja hi ha confirmades sessions als clubs següents:

—Club de lectura “Literatura i Girona” de la Biblioteca Carles Rahola, de Girona: 4 de maig del 2017. Lectura de *Violeta*.

—Club de lectura de la Biblioteca Salvador Allende, de Girona: 30 de juny del 2017. Lectura de *Violeta*.

—Club de lectura de la Biblioteca Miquel Martí i Pol, de Sant Gregori: 18 d'octubre de juny del 2017. Lectura de *Josafat*.

ALTRES ACTIVITATS

—Biblioteques de Girona i el Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona promouran la publicació d'un opuscle de distribució gratuïta per biblioteques amb el conte de P. Bertrana «Un bibliotecari i els clàssics castellans». A més, les biblioteques exposaran el seu fons de i sobre els Bertrana i elaboraran una guia de lectura de tots dos escriptors.

—Xerrada d'Àngels Cabré sobre Aurora Bertrana en diverses biblioteques públiques de Catalunya. Organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes i el Servei de Biblioteques de la Generalitat.

INCLUSIÓ D'AURORA I PRUDENCI BERTRANA EN ELS PROGRAMES DE LA INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES

ACTIVITATS PER A CENTRES EDUCATIUS: LLETRES A LES AULES – HOMENATGES

A través del programa *Lletres a les aules* de la Institució de les Lletres Catalanes s'oferirà una activitat sobre Prudenci Bertrana adreçada a alumnes de 4art d'ESO, Batxillerat i CFA (Centres de Formació d'Adults) que es podrà sol·licitar per a l'últim trimestre del curs 2016/17 i primer trimestre del curs 2017/18.

S'avisarà a tots els centres escolars quan el període d'inscripció estigui actiu.

EL MEU CLÀSSIC

Dins del cicle *El meu clàssic* de la Institució de les Lletres Catalanes s'oferiran dues xerrades dedicades a Prudenci i Aurora Bertrana per part d'Oriol Ponsatí-Murlà i Àngels Cabré, respectivament.

Les xerrades es faran a l'Arts Santa Mònica de Barcelona.

El meu clàssic és un programa de la ILC que vol fomentar la lectura fent servir el paper de prescriptors de lectura dels nostres escriptors actuals. Demanem a noms de la literatura catalana que facin de lectors i comparteixin el valor de la lectura d'un clàssic de referència que hagi estat d'una especial importància.

LLETRES AL CEMENTIRI

Es farà una activitat al Cementiri de les Corts, on està enterrat Prudenci Bertrana, dins del cicle *Lletres al cementiri*, iniciativa conjunta de la ILC i Cementiris de Barcelona per tal de donar a conèixer el patrimoni literari en relació a la mort a partir de xerrades sobre autors enterrats als cementiris de Barcelona.

CREACIÓ DE LA PÀGINA WEB DE L'ANY BERTRANA

D'aquí a pocs dies ja serà operativa la web www.anybertrana.cat, que contindrà informació abundant tant sobre la vida com sobre l'obra de Prudenci i Aurora Bertrana, així com enllaços a recursos documentals diversos, recull de premsa i un calendari actualitzat de totes les accions commemoratives que tindran lloc durant l'Any Bertrana.

Igualment, s'han activat els comptes de xarxes socials @anybertrana, @pbertrana i @abertrana, així com la pàgina www.facebook.com/anybertrana

IMATGE GRÀFICA DE L'ANY BERTRANA

El monograma format per la intersecció de les lletres A-P-B (Aurora, Prudenci, Bertrana) que identificarà gràficament l'Any Bertrana s'ha encarregat als dissenyadors Anna Fàbrega i Víctor Angulo, de l'empresa de disseny, comunicació i publicitat Gràfic Roll (Olot).

La tipografia utilitzada és una Atlantic Cruise, de pal sec, esvelta i allargada. L'ús d'aquesta tipografia evoca, per les seves formes geomètriques i angles marcats, les retícules utilitzades en dissenys de principis del segle xx. Igualment, disposa de corbes i contraformes que atorguen al monograma un estil orgànic i consistent, que pot arribar a evocar l'*art déco*.

La resta del logotip, en Helvètica, dóna prioritat a l'any durant el qual té lloc l'efemèride i al cognom comú dels dos escriptors commemorats. La tipografia utilitzada proporciona llegibilitat i, tractada amb valors i mides diferents, permet jerarquitzar i ordenar la informació.

ACTIVITATS DIVERSES

GENER

—Tordera: Convocatòria de la modalitat de relat periodístic «Prudenci Bertrana» dins dels premis literaris Sant Jordi.

—Vilada: Convocatòria dels «IV Premis Literaris Aurora Bertrana». Termini de presentació: Sant Jordi. Lliurament: durant els actes de la Festa Major.

FEBRER

—Girona, 19 de febrer. 11-13h. Passejada literària dedicada a Prudenci Bertrana i a l'escultor Fidel Aguilar. Sortida de la plaça dels Apòstols. Organitza: Amics de la Unesco de Girona, amb la col·laboració dels Serveis Territorials de Cultura, el Servei de Normalització Lingüística i l'Ajuntament de Girona.

—Barcelona, 23 de febrer. Xerrada d'Àngels Cabré sobre Aurora Bertrana a l'Arts Santa Mònica.

MARÇ

—Tordera (data per determinar): Espectacle multidisciplinar dels alumnes de les aules de formació del Teatre Clavé.

—Barcelona, 27 de març. Xerrada d'Oriol Ponsatí sobre Prudenci Bertrana a l'Arts Santa Mònica.

ABRIL

—Tordera: Parc Prudenci Bertrana. Fira del Ram de Tordera. Estands i informació divulgativa al voltant de la figura de Prudenci Bertrana.

—20 d'abril: Biblioteca, 18h. Presentació del projecte de construcció de l'Arxiu històric local, que inclourà l'Espai Bertrana per a la recerca i la divulgació de l'obra i la vida de l'escriptor.

—20 d'abril: Biblioteca, 20h. Estrena i projecció del documental sobre la vida i l'obra de Bertrana i lliurament del premi de periodisme «Prudenci Bertrana».

—22 d'abril: Fira de Sant Jordi. Lectura oberta de textos de Bertrana organitzat pel Cercle d'Història de Tordera.

SETEMBRE

—Girona, 21 de setembre, Auditori de Girona, 21h. Lliurament dels Premis Bertrana (Premis Literaris de Girona), amb la reunió dels guanyadors de les edicions anteriors.

OCTUBRE

—Tordera: Plaça de l'Església. Actes dins de la Fira del Conte de Tordera relacionats amb els contes de P. Bertrana.

DURANT L'ANY (DATES PENDENTS DE CONCRETAR)

—Girona, Museu d'Art. Club de lectura, Vermut d'art i visites comentades a les obres del Fons Bertrana del Md'A.
De maig a desembre del 2017.

Més informació:

premsa.cultura@gencat.cat

info@anybertrana.cat

www.anybertrana.cat